

دانشکده ادبیات و زبانهای خارجی

گروه زبان شناسی و آموزش زبان فارسی به غیر فارسی زبانان

پایان نامه جهت اخذ مدرک کارشناسی ارشد

موضوع:

مقایسه واژگان پایه گفتاری کودکان پیش دبستانی روستایی و شهری

استاد راهنما:

دکتر شهلا رقیب دوست

استاد مشاور:

دکتر ویدا شقاقی

پژوهشگر:

زهرا پور غریب شاهی

چکیده:

- **موضوع تحقیق:** مقایسه واژگان پایه گفتاری کودکان پیش دبستانی روستایی و شهری
- **طرح مسئله:** تحقیق حاضر در صدد استخراج واژگان پایه گفتاری کودکان پیش دبستانی روستایی و مقایسه آن با فهرست واژگان پایه گفتاری کودکان پیش دبستانی شهری از لحاظ ساختاری (مقوله و هجا) و معنایی (نوع واژگان پایه و حوزه های معنایی آنها) است. هدف کلی این تحقیق دستیابی به فهرست جامعی از واژگان پایه گفتاری کودکان پیش دبستانی است که هر دو گروه روستایی و شهری را در بر گیرد. این فهرست در تهیه متون درسی و غیر درسی مقطع پیش دبستانی و در آموزش زبان فارسی به غیر فارسی زبانان کاربرد دارد.
- **مبانی نظری:** معیار تشخیص واژه بر اساس برداشت نشانه مند از واژه است. به عبارت دیگر واژه در این تحقیق به مجموعه ای از واج و هجا گفته می شود که بر روی هم یک نشانه را به وجود می آورند. معیار تشخیص واژگان پایه نیز بر اساس معیار بسامد است. به این ترتیب واژگان پایه به واژه هایی گفته می شود که در برخورد های زبانی افراد از کاربرد بالاتری برخوردار باشند.
- **پرسش های تحقیق:** ۱- آیا فهرست واژگان پایه گفتاری کودکان پیش دبستانی روستایی با فهرست واژگان پایه گفتاری کودکان پیش دبستانی شهری همپوشی دارد؟ ۲- به طور کلی چه تفاوت هایی در فهرست واژگان پایه گفتاری این دو گروه مشاهده می شود؟
- **فرضیه های تحقیق:** به نظر می رسد فهرست واژگان پایه گفتاری کودکان روستایی و شهری از لحاظ ساختاری (مقوله و هجا)، معنایی (نوع واژگان پایه و حوزه های معنایی) و حجم واژگان پایه با یکدیگر تفاوت دارند.

- **روش تحقیق:** روش تحقیق در این پایان نامه روشی توصیفی-مقایسه ای است. جامعه آماری تحقیق حاضر را ۲۰۰ کودک پیش دبستانی تشکیل می دهند که ۵ سال سن دارند و در سه مهد کودک واقع در دو روستای دورافتاده در استان کرمان مشغول به تحصیل می باشند. پس از ضبط ۱۵ ساعت گفتگوی این کودکان، واژگان پایه گفتاری آنها استخراج شده و با استفاده از روشهای رایانه ای به صورت دو فهرست بسامدی و الفبایی در قسمت پیوست ارائه شده است. سپس فهرست های به دست آمده با فهرست های حاصل از تحقیقات پیشین (خالقی، ۱۳۸۳) و (محمدی، ۱۳۸۳) که به ترتیب در مورد کودکان شهرستانی و تهرانی است، مورد مقایسه قرار گرفته است.

- **یافته های تحقیق:** ۱- کودکان پیش دبستانی روستایی بیشتر مقوله فعل را در گفتار خود به کار می برند در حالی که کودکان پیش دبستانی شهری بیشتر از مقوله اسم در گفتار خود استفاده می کنند. ۲- کودکان پیش دبستانی روستایی همانند کودکان شهری بیشتر از واژه های دو هجایی در گفتار خود استفاده می کنند. ۳- کودکان روستایی در مقایسه با کودکان شهری در ده واژه پر بسامد نخست خود از ساختهای آوایی ساده تر، تعداد هجا و تعداد مقوله کمتر استفاده می کنند. ۴- کودکان روستایی نسبت به کودکان شهری از کلمات قرضی و ابداعی کمتر استفاده می کنند. ۵- بسیاری از واژگان پایه گفتاری کودکان شهری جزء واژگان غیر فعال کودکان روستایی قرار دارند. ۶- کودکان روستایی در مقایسه با کودکان شهری از حجم واژگان پایه گفتاری کمتری برخوردارند.

- **نتیجه تحقیق:** کودکان روستایی در مقایسه با کودکان شهری حداقل در بُعد واژگان پایه گفتاری از ابزار زبان به صورت اقتصادی تری استفاده می کنند.

فهرست:

صفحه	عنوان
فصل اول: مقدمه	
۲	۱-۱ مقدمه
۳	۲-۱ انگیزه تحقیق
۴	۳-۱ اهداف تحقیق
۵	۴-۱ سؤالات تحقیق
۶	۵-۱ فرضیه‌های تحقیق
۶	۶-۱ روش تحقیق
۷	۷-۱ جامعه آماری
۸	۸-۱ محدودیت‌ها و مشکلات تحقیق
۱۰	۹-۱ ساختار تحقیق
فصل دوم: پیشینه تحقیق	
۱۲	۱-۲ مقدمه
۱۲	۲-۲ مطالعات محققان ایرانی
۱۲	۱-۲-۲ بدره ای
۱۳	۲-۲-۲ ایمن
۱۴	۳-۲-۲ صفارپور
۱۵	۴-۲-۲ ضرغامیان

۱۵	۵-۲-۲ تحریر بیان
۱۶	۶-۲-۲ شکری
۱۶	۷-۲-۲ شبیری
۱۷	۸-۲-۲ صفرزاده
۱۷	۹-۲-۲ محمدی
۱۷	۱۰-۲-۲ خالقی
۱۸	۳-۲ مطالعات محققان غیر ایرانی
۱۸	۱-۳-۲ ثورن دایک
۱۸	۲-۳-۲ اگدن و ریچاردز
۱۹	۳-۳-۲ هنمون
۱۹	۴-۳-۲ فیتز جرال
۱۹	۵-۳-۲ اریستز ابال
۲۰	۶-۳-۲ گوگنایم و دیگران
۲۰	۷-۳-۲ سارلا
۲۰	۴-۲ مقایسه آثار پیشین با پژوهش حاضر
۲۰	۱-۴-۲ منابع داده ها
۲۱	۲-۴-۲ مرز واژگان
۲۱	۳-۴-۲ معیار تشخیص واژگان پایه
۲۲	۴-۴-۲ جامعه آماری

فصل سوم: مبانی نظری

۲۴	۱-۳ مقدمه
۲۴	۲-۳ رشد زبان در کودک
۲۸	۱-۲-۳ رشد زبان در کودک پیش دبستانی
۲۹	۳-۳ تعریف واژه
۳۰	۱-۳-۳ واژه به عنوان واحد آوایی
۳۱	۲-۳-۳ واژه به عنوان واحد معنایی
۳۱	۳-۳-۳ واژه به عنوان واحد نحوی
۳۱	۴-۳-۳ واژه به عنوان نشانه زبانی
۳۲	۴-۳ انواع واژه
۳۲	۱-۴-۳ انواع واژه در نظام زبانی
۳۲	۱-۱-۴-۳ واژه های قاموسی
۳۲	۲-۱-۴-۳ واژه های دستوری (نقش نما)
۳۳	۲-۴-۳ انواع واژه از موضع ارتباطی
۳۳	۱-۲-۴-۳ واژه های تولیدی و دریافتی
۳۴	۱-۱-۲-۴-۳ واژه های گفتاری
۳۴	۲-۱-۲-۴-۳ واژه های نوشتاری
۳۴	۳-۱-۲-۴-۳ واژه های ادراکی (شنیداری)
۳۴	۴-۱-۲-۴-۳ واژه های خوانداری
۳۴	۵-۳ فرایندهای واژه سازی

۳۵	۱-۵-۳ ترکیب
۳۵	۱-۱-۵-۳ اسم مرکب
۳۵	۲-۱-۵-۳ صفت مرکب
۳۶	۳-۱-۵-۳ قید مرکب
۳۶	۴-۱-۵-۳ ضمیر مرکب
۳۶	۵-۱-۵-۳ حرف ربط مرکب
۳۶	۲-۵-۳ تصریف
۳۶	۳-۵-۳ اشتقاق
۳۷	۴-۵-۳ قرض گیری
۳۷	۵-۵-۳ ترجمه قرض
۳۷	۶-۵-۳ تعمیم معنی
۳۷	۷-۵-۳ تخصیص معنی
۳۸	۸-۵-۳ کوتاه سازی
۳۸	۱-۸-۵-۳ سرواژه سازی
۳۸	۲-۸-۵-۳ اختصار سازی
۳۸	۳-۸-۵-۳ پسین سازی
۳۸	۴-۸-۵-۳ بریدن
۳۹	۹-۵-۳ تبدیل
۳۹	۱۰-۵-۳ ادغام / آمیزش
۳۹	۱۱-۵-۳ ابداع

۳۹	۳-۵-۱۲ نام آوا
۳۹	۳-۵-۱۳ دوگان سازی
۴۰	۳-۶ واژگان پایه
۴۰	۳-۷ روشهای تعیین واژگان پایه
۴۱	۳-۷-۱ روش های تعیین ویژگی ساختاری
۴۱	۳-۷-۱-۱ جایگزینی ساختاری
۴۲	۳-۷-۱-۲ تضاد
۴۲	۳-۷-۱-۳ با هم آبی یا هم نشینی
۴۲	۳-۷-۱-۴ گسترش
۴۲	۳-۷-۱-۵ شمول معنایی
۴۳	۳-۷-۲ روشهای تشخیص بی نشانی و خنثایی واژگان پایه
۴۳	۳-۷-۲-۱ عاری بودن از مظاهر فرهنگی
۴۳	۳-۷-۲-۲ خلاصه گویی
۴۴	۳-۷-۲-۳ خنثایی زمینه گفتمانی
۴۴	۳-۷-۲-۴ خنثایی ارتباطی گفتمانی
۴۴	۳-۷-۲-۵ تداعی
۴۵	۳-۷-۳ روش های آماری
۴۵	۳-۷-۳-۱ بسامد
۴۵	۳-۷-۳-۲ دامنه

فصل چهارم : تجزیه و تحلیل داده ها

۴۷	۱-۴ مقدمه
۴۸	۲-۴ بررسی پر بسامد ترین واژه ها در گفتار کودکان پیش دبستانی
۴۸	۱-۲-۴ بررسی ده واژه پر بسامد نخست
۵۰	۱-۱-۲-۴ مقایسه ده واژه پر بسامد نخست کودکان روستایی با کودکان شهری
۵۰	۲-۱-۲-۴ مقایسه ده واژه پر بسامد نخست کودکان روستایی با کودکان شهرستانی
۵۲	۳-۱-۲-۴ مقایسه ده واژه پر بسامد نخست کودکان روستایی با کودکان تهرانی
۵۳	۴-۱-۲-۴ مقایسه ده واژه پر بسامد نخست کودکان روستایی با کودکان شهرستانی و تهرانی
۵۵	۲-۲-۴ بررسی ده واژه پر بسامد دوم
۵۶	۳-۲-۴ ده واژه پر بسامد سوم
۵۷	۴-۲-۴ ده واژه پر بسامد چهارم
۵۹	۱-۴-۲-۴ بررسی ۴۰ واژه پر بسامد نخست
۵۹	۲-۴-۲-۴ مقایسه ۴۰ واژه پر بسامد نخست با تحقیق محمدی
۶۰	۵-۲-۴ بررسی ده واژه پر بسامد پنجم
۶۱	۶-۲-۴ بررسی ده واژه پر بسامد ششم
۶۲	۷-۲-۴ بررسی ده واژه پر بسامد هفتم
۶۳	۸-۲-۴ بررسی ده واژه پر بسامد هشتم
۶۴	۹-۲-۴ بررسی ده واژه پر بسامد نهم
۶۵	۱۰-۲-۴ بررسی ده واژه پر بسامد دهم
۶۶	۳-۴ انواع مقوله های صد واژه نخست بر حسب درصد
۶۸	۴-۴ انواع هجا های صد واژه نخست بر حسب درصد

۷۰	۴-۵ بررسی ۳۰ واژه از واژگان دارای بسامد ۱ تا ۳
۷۰	۴-۵-۱ بررسی ۱۰ واژه از واژگان دارای بسامد ۳
۷۱	۴-۵-۲ بررسی ۱۰ واژه از واژگان دارای بسامد ۲
۷۲	۴-۵-۳ بررسی ۱۰ واژه از واژگان دارای بسامد ۱
	۴-۶ مقایسه نوع واژگان پایه و حوزه های معنایی
۷۳	۴-۷ واژگان فعال و غیر فعال کودکان روستایی
	فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادها
۷۸	۵-۱ مقدمه
۷۸	۵-۲ اهداف تحقیق
	۵-۳ نتایج تحقیق
۷۹	۵-۳-۱ بررسی مقوله
۸۰	۵-۳-۲ بررسی هجا
۸۰	۵-۴ مقایسه نتایج حاضر با تحقیقات پیشین
۸۱	۵-۴-۱ مقایسه تعداد هجا و مقوله
۸۲	۵-۴-۲ مقایسه حجم واژگان پایه
۸۲	۵-۴-۳ مقایسه نوع واژگان پایه و حوزه های معنایی آنها
۸۳	۵-۵ پیشنهادهایی برای تحقیقات بعدی
۸۵	کتابنامه

فهرست جدول ها و نمودارها

- ۴۹ جدول شماره (۱): ده واژه پر بسامد نخست در گفتار کودکان پیش دبستانی روستایی.
- ۵۱ جدول شماره (۲): ده واژه پر بسامد اول در گفتار کودکان پیش دبستانی شهرستانی
- ۵۳ جدول شماره (۳): ده واژه پر بسامد نخست در گفتار کودکان تهرانی
- ۵۵ جدول شماره (۴): مقایسه ده واژه پر بسامد اول در گفتار کودکان پیش دبستانی روستایی، شهرستانی و تهرانی
- ۵۶ جدول شماره (۵): ده واژه پر بسامد دوم در گفتار کودکان روستایی
- ۵۷ جدول شماره (۶): ده واژه پر بسامد سوم در گفتار کودکان پیش دبستانی روستایی
- ۵۸ جدول شماره (۷): ده واژه پر بسامد چهارم در گفتار کودکان پیش دبستانی روستایی
- ۶۱ جدول شماره (۸): ده واژه پر بسامد پنجم در گفتار کودکان پیش دبستانی روستایی
- ۶۲ جدول شماره (۹): ده واژه پر بسامد ششم در گفتار کودکان پیش دبستانی روستایی
- ۶۳ جدول شماره (۱۰): ده واژه پر بسامد هفتم در گفتار کودکان پیش دبستانی روستایی
- ۶۴ جدول شماره (۱۱): ده واژه پر بسامد هشتم در گفتار کودکان پیش دبستانی روستایی
- ۶۵ جدول شماره (۱۲): ده واژه پر بسامد نهم در گفتار کودکان پیش دبستانی روستایی
- ۶۶ جدول شماره (۱۳): ده واژه پر بسامد دهم در گفتار کودکان پیش دبستانی روستایی
- ۶۷ جدول شماره (۱۴): درصد مقوله های صد واژه نخست در گفتار کودکان پیش دبستانی روستایی
- ۶۹ جدول شماره (۱۵): درصد هجا در صد واژه نخست پربسامد کودکان پیش دبستانی روستایی
- ۷۰ جدول شماره (۱۶): ده واژه از واژگان دارای بسامد ۳
- ۷۱ جدول شماره (۱۷): ده واژه از واژگان دارای بسامد ۲
- ۷۲ جدول شماره (۱۸): ده واژه از واژگان دارای بسامد ۱

۶۹

نمودار شماره (۱): انواع هجا در صد واژه نخست بر حسب درصد

۶۷

نمودار شماره (۲): انواع مقوله ها بر حسب درصد

فصل اول:

مقدمه

۱- مقدمه

زبان پدیده ای پیچیده و چند بعدی است که مطالعه و بررسی دقیق همه ابعاد آن از اهمیت بسیاری برخوردار است. واژگان یکی از این ابعاد بنیادین است. هر یک از افراد جامعه زبانی در هنگام تکلم به زبان مادری از یک مجموعه واژگانی پایه استفاده می کنند. واژگان پایه جزء دانش مشترک واژگانی افراد مختلف یک جامعه زبانی محسوب می شود و افراد در برخورد های زبانی خویش آنها را به کار می برند و درک می کنند. واژگان پایه را در چهار حوزه خوانداری، ادراکی، نوشتاری و گفتاری می توان مورد بررسی قرار داد. گفتار، پایه ای ترین و پیچیده ترین صورت زبانی است که دارای تغییرات سریعتری نسبت به صورت نوشتاری است و بیانگر تحول واقعی زبان، سخنگویان زبان و هم چنین بیانگر تحول جامعه است. حوزه گفتار را می توان در ارتباط با معیارهایی نظیر سطوح تحصیلی، سن، جنس، عوامل اجتماعی و جغرافیایی مورد مطالعه قرار داد. نحوه فراگیری و به کار- گیری واژگان نیز از موضوعات دیگری هستند که تا کنون زبانشناسان بسیاری به آن پرداخته اند. موضوع فراگیری واژگان در حوزه رشد زبان کودک و موضوع بکار گیری واژگان در حوزه واژگان پایه مطرح است.

تحقیق حاضر، همان طور که از عنوان آن پیداست، در صدد استخراج و بررسی واژگان پایه گفتاری کودکان پیش دبستانی روستایی است و به این موضوع می پردازد که کودک روستایی در مقطع تحصیلی پیش دبستانی به چه میزان توانایی زبانی دست یافته است و چه عناصر واژگانی را بیشتر به کار می برد و این که واژگان کودک روستایی تا چه حد تحت تاثیر محیط روستا است و چه تفاوت هایی با واژگان پایه گفتاری کودکان شهری دارد.

به نظر می رسد سن پیش دبستانی، سن مناسبی برای استخراج واژگان پایه گفتاری کودکان روستایی است، زیرا این کودکان پس از ورود به مدرسه، کم کم به سمت تعدیل گفتار و همسویی با هنجارهای زبانی معیار پیش می روند. بررسی واژگان پایه گفتاری کودکان پیش دبستانی روستایی نشان دهنده میزان توزیع انواع واژه ها در میان این گروه است. فهرست واژگان پایه نشان می دهد که این گروه از چه میزان واژه و اطلاعات واژگانی برخوردار است و کدام واژه ها برای آنها مهم و اساسی و وسیله ای برای سنجش اطلاعات زبانی کودک است.

۱-۲ انگیزه تحقیق

بدیهی است که تعیین واژگان پایه اهمیت بسزایی در آموزش و تدوین کتب درسی برای هر پایه آموزشی دارد، زیرا وجود واژگان آشنا در متن، سبب جذب خواننده می شود و متنی که متناسب با دامنه واژگانی مخاطبان نوشته شده باشد به درک سریعتر و بهتر آن می انجامد و از آنجا که متون درسی و غیر درسی متناسب با سن پیش دبستانی، هر دو گروه مخاطب روستایی و شهری را در بر می گیرد، توجه به واژگان کاربردی هر دو گروه ضروری به نظر می رسد.

نگارنده پس از چند سال تدریس در محیط روستا و شهر به وجود تفاوتی در بکارگیری زبان توسط این دو گروه پی برده است. به نظر می رسد کودکان روستایی در مقایسه با کودکان شهری از ابزار زبان به صورت اقتصادی تری استفاده می کنند. مختصرتر صحبت می کنند و از اطاله کلام می پرهیزند. به عبارت دیگر، بیشتر گوش می دهند و کمتر صحبت می کنند و به همین دلیل، به خصوص در تعامل با کودکان شهری، رویکردی درونگرایانه تر اتخاذ می کنند.

از آنجا که احتمال دارد تفاوت‌های زبانی، منشاء در واژگان کاربردی این دو گروه داشته باشد، این تحقیق به بررسی واژگان پایه گفتاری کودکان روستایی و مقایسه آن با واژگان پایه گفتاری کودکان شهری اختصاص یافته است.

۱-۳ اهداف تحقیق

بدیهی است که تمامی اهدافی که برای استخراج واژگان پایه گفتاری شهری متصور است، برای استخراج واژگان پایه کودکان روستایی مورد نظر می باشد. چنانچه وجود تفاوت در واژگان این دو گروه ثابت شود، متونی که تنها بر اساس واژگان پایه کودکان شهری نوشته شده است، جامعیت خود را از دست خواهد داد و این موضوع لزوم توجه به واژگان پایه کودکان هر دو گروه شهر و روستا را برای تدوین کتب درسی و غیر درسی نشان می دهد. آگاهی از واژگان پایه و حجم آن در کودک پیش دبستانی به دست اندرکاران تهیه کتب درسی و غیر درسی کمک می کند که به صورت نظام مند به افزایش دامنه واژگانی کودکان بپردازند و از به کار بردن بیش از حد لغات ناآشنا و مهجور در متون درسی و غیر درسی بپرهیزند. شناخت واژگان پایه می تواند نتایج زیر را نیز به همراه داشته باشد:

- مریبان آموزشی در مراکز پیش دبستانی با مطالعه فهرست واژگان پایه این گروه سنی می توانند در امر آموزش و در ارتباط با کودکان موفقیت بیشتری کسب کنند.
- کسب اطلاعات زبانی در مورد کودکان پیش دبستانی روستایی در حوزه رشد زبان کودک و جامعه شناسی زبان به کار می آید.

- با استفاده از فهرست واژگانی پایه نه تنها اطلاعات زبانی در مورد این گروه سنی به دست می آوریم، بلکه اطلاعاتی راجع به بازیها، علاقه ها و نیازهای کودکان پیش دبستانی نیز به دست می-آوریم که برای کسانی مانند والدین و روانشناسان کودک می تواند سودمند واقع شود.
- تهیه کنندگان کتب درسی در آموزش و پرورش، ناشران کتاب کودک و تهیه کنندگان برنامه های رادیو و تلویزیون می توانند در تهیه و تدوین کتب درسی، کتابهای غیر درسی مفید و برنامه های نمایشی، از این فهرست واژگانی استفاده کنند.
- از این فهرست در آموزش زبان فارسی به خارجیان یا کودکان ایرانی خارج از کشور می توان بهره جست.
- آشنایی با این واژگان می تواند برای خارجیانی که در مناطق روستایی ایران اقامت دارند مفید باشد. این فهرست واژگانی نه تنها آنها را تا حدی با سنتها و فرهنگهای قومی مردم آشنا می کند، بلکه می تواند در ایجاد ارتباط بهتر هم به آنها کمک کند.

۱-۴ سوالات تحقیق

- این تحقیق می تواند علاوه بر به دست دادن فهرستی از واژگان پایه گفتاری کودکان روستایی در یافتن پاسخ سئوالات زیر نیز به ما کمک کند:
- آیا فهرست واژگان پایه گفتاری کودکان پیش دبستانی روستایی و شهری از لحاظ ساختاری یکسان است؟
- حوزه های معنایی موجود در فهرست واژگان کودکان پیش دبستانی روستایی و شهری چه تفاوتی هایی از نظر ساختاری و حوزه معنایی با هم دارند؟

- به طور کلی چه تفاوت هایی در فهرست واژگانی کودکان پیش دبستانی روستایی در مقایسه با کودکان پیش دبستانی شهری دیده می شود؟

۱-۵ فرضیه تحقیق

- به نظر می رسد واژگان پایه گفتاری کودکان شهری و روستایی تفاوتی با یکدیگر دارد که ریشه در تفاوت های جغرافیایی محل سکونت این دو گروه دارد. این تفاوتها را در دو حوزه ساختاری و معنایی می توان جستجو کرد.

۱-۶ روش تحقیق

موضوع این پایان نامه بررسی واژگانی پایه گفتاری کودکان پیش دبستانی روستایی و مقایسه آن با واژگان پایه گفتاری کودکان پیش دبستانی شهری است. داده های این تحقیق از طریق ضبط ۱۵ ساعت گفتار کودکان به دست آمده است. ضبط گفتار به دو شیوه صورت گرفته است. در شیوه نخست فقط گفتار کودکان در حین گفتگو ضبط شد. این گفتگوها اغلب طی انجام فعالیت های کلاسی (بازی با اسباب بازی یا هنگام نقاشی و یا در زمان صرف صبحانه) بین کودکان صورت می - گرفت. در شیوه دوم، نگارنده به صورت مصاحبه ای با کودکان هم صحبت می شد و سعی می کرد با طرح موضوعات متنوع در قالب سؤال، کودکان را تشویق به صحبت در زمینه های مختلف کند. پس از ضبط صدا، نوبت به پیاده نمودن آن رسید که این کار با حذف صداهای مزاحم محیطی و صدای جیغ و همههم کودکان همراه بود.

اقدام بعدی، تجزیه و تفکیک جملات به واژگان تشکیل دهنده آنها بود. پس از استخراج واژگان با استفاده از روشهای رایانه ای به تعیین بسامد وقوع هر واژه در پیکره زبانی پرداختیم. دو فهرست بسامدی و الفبایی حاصل این قسمت از تحقیق است که در پیوست آمده است.

علاوه بر بررسی ۱۰۰ واژه پر بسامد نخست بر اساس مقوله، ساخت آوایی و تعداد هجا، ۳۰ واژه از واژگان دارای بسامد پایین را نیز مورد بررسی قرار داده و نتایج به دست آمده را با نتایج حاصل از تحقیقات پیشین مقایسه کردیم.

قسمت دوم تحقیق حاضر به بررسی معنایی فهرست واژگان پایه گفتاری کودکان روستایی اختصاص دارد. در این قسمت، نوع واژگان، حوزه های معنایی آنها و هم چنین حجم واژگان پایه به دست آمده از کودکان روستایی با کودکان شهرستانی و تهرانی مورد مقایسه قرار گرفته است.

۱-۷ جامعه آماری

در حالی که جامعه آماری تحقیقات پیشین را کودکان ساکن تهران یا شهرهای نزدیک به تهران تشکیل می دادند، جامعه آماری تحقیق حاضر از میان کودکان روستایی انتخاب شده است. این روستاها در دورترین فاصله نسبت به پایتخت واقع شده اند. گروه نمونه در این تحقیق عبارتند از ۲۰۰ کودک پیش دبستانی دختر و پسر که ۵ سال سن دارند و در مهد کودکهای روستاهای نوق و خرسند از توابع استان کرمان مشغول به تحصیل می باشند. روستای جوادیه نوق واقع در شهرستان رفسنجان دارای ۲۸۰۰ هکتار مساحت و ۶۰۰۰ نفر جمعیت می باشد و در فاصله ۹۰۰ کیلومتری از پایتخت و ۱۸۵ کیلومتری از کرمان قرار دارد.

روستای عباس آباد خرسند واقع در شهرستان شهربابک دارای ۲۲۰ هکتار مساحت و ۵۰۰۰ نفر جمعیت می باشد و در فاصله ۹۲۰ کیلومتری از پایتخت و ۲۴۰ کیلومتری از کرمان قرار دارد.

۸-۱ محدودیت ها و مشکلات تحقیق

محدودیتها و مشکلات این تحقیق را می توان به دو دسته تقسیم کرد: ۱- مشکلاتی که در همه تحقیقهای مربوط به موضوع واژگان پایه گفتاری وجود دارد. ۲- مشکلاتی که در جمع آوری واژگان پایه گفتاری کودکان روستایی وجود دارد.

در خصوص دسته اول یکی از اساسی ترین مشکلات، عدم وجود معیار مشخصی برای تعیین مرز واژه بود، زیرا هنوز زبان شناسان برای تشخیص واژه، روی یک معیار واضح و روشن اتفاق نظر ندارند که در فصل سوم به تفصیل به این مسئله خواهیم پرداخت.

یکی دیگر از مشکلات دسته اول، استفاده از نرم افزار «واژه پرداز شارپ» بود. در اکثر تحقیقهای مربوط به موضوع واژگان پایه از این نرم افزار به منظور تجزیه و تفکیک جملات به واژه های تشکیل دهنده آنها استفاده شده است. این نرم افزار مشکلات و محدودیتهای خاص خود را دارد. محدودیت حجم فایل های این واژه پرداز یکی از این مشکلات است و دیگر این که، این نرم افزار فاقد نشانه های زیر و زبر فارسی است و به همین دلیل قادر به تشخیص برخی از واژه ها نیست، مانند دو واژه «بیر» و «بِبر» که در صورت عدم استفاده از این نشانه ها هم نویسه محسوب می شوند. از طرف دیگر، این نرم افزار مثلاً گروه اسمی «اینو» و سپس واژه «این» و «را» را هر کدام یک واژه تلقی می کند. از آنجا که روش تحقیق در رساله حاضر روشی توصیفی-مقایسه ای است و علاوه بر استخراج واژه ها به دنبال مقایسه واژه های به